

ХОРХЕ ЛУИС БОРХЕС ПРИТЧА ЗА ДВОРЕЦА

Превод от испански: Румен Стоянов, 1994

chitanka.info

В онзи ден Жълтият император показа своя дворец на поета. Една след друга отминаваха в дълго шествие първите западни тераси, които, сякаш стъпаловидни пейки на почти необхватен амфитеатър, снизхождаха към един рай или градина, чиито огледала от метал и заплетени хвойнови заграждения вече предочертаваха лабиринта. Радостно се изгубиха в него, отначало отстъпиха в някаква игра и после не без тревога, защото неговите прави широки улици страдаха от съвсем лека, но постоянна извитост и тайно бяха кръгове. Към полунощ наблюдението на планетите и уместното жертвоприношение на една костенурка им позволи да се откъснат от тази област, която изглеждаше омагьосана, но не и от това чувство за изгубеност, което ги придружи докрай. Преддверия и вътрешни дворове, и книгохранителници обходиха, а после и шестоъгълна зала с воден часовник и една сутрин съзряха от някаква кула каменен човек, който начаса им се изгуби завинаги. Много проблясващи реки прекосиха в сандалови канута или една-единствена река много пъти. Минаваше императорската свита и хората се просваха, но един ден стигнаха остров, където някой не го стори, защото никога не бе виждал Небесния син, и се наложи палачът да го обезглави. Черни коси и черни танци, и сложни златни маски видяха безразлично техните очи; действителното се объркваше със сънуването или, по-добре казано, действителното беше едно от съчлененията на съня. Изглеждаше невъзможно земята да бъде нещо друго освен цветни градини, води, архитектури и бляскави форми. На всеки сто крачки по една кула разсичаше въздуха; за очите цветът беше еднакъв, но първата от всички беше жълта и последната огненочервена, тъй нежни бяха степенуванията и тъй дълга поредицата.

В подножието на предпоследната кула поетът (сякаш чужд, на зрелищата, които бяха за всички чудо) изрецитира краткото съчинение, което днес неразривно свързваме с неговото име и което според повтарянията на най-елегантните историци му отреди безсмъртието и смъртта. Текстът се е изгубил; някои мислят, че се е състоял от един стих; други — от една-единствена дума. Вярното, невероятното е, че в стихотворението беше цял и с подробности огромният дворец с какви ли не прочути порцелани и какви ли не рисунки от всеки порцелан, и полудрезгавините, и светлините на здрачовете, и всеки нещастен или щастлив мигна славните династии на смъртни, на богове и на змейове,

обитавали в него от безкрайното минало. Всички замълчаха, но Императорът възкликна: *Отнел си ми двореца!* и железният меч на палача покоси живота на поета.

Други разправят другояче историята. В света не може да има две еднакви неща; достатъчно било (ни казват) поетът да произнесе стихотворението, за да изчезне дворецът, сякаш пометен и поразен от последната сричка. Такива легенди, ясно е, не отиват по-далеч от литературни измислици. Поетът бил роб на императора и умрял като такъв; неговото съчинение изпаднало в забрава, защото заслужавало забрава, и неговите потомци още търсели и нямало да намерят думата на вселената.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.